

Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om Polisens inre utlänningskontroll;

**RPSFS 2011:4
FAP 273-1**

beslutade den 30 maj 2011.

Utkom från trycket
den 17 juni 2011

Rikspolisstyrelsen föreskriver följande med stöd av 13 e § förordningen (1989:773) med instruktion för Rikspolisstyrelsen och 8 kap. 13 § 5 och 8 utlänningsförordningen (2006:97) samt meddelar följande allmänna råd.

Inre utlänningskontroll

1 § Med inre utlänningskontroll avses en åtgärd som vidtas med stöd av 9 kap. 9 § utlänningslagen (2005:716).

Allmänna råd

Med åtgärd som sägs i 1 § avses alla handlingar som syftar till att kontrollera om en utlänning har rätt att uppehålla sig i landet. Därigenom inbegrips inte enbart en uppmaning till utlänningen att visa upp pass eller andra handlingar, utan även t.ex. frågor till utlänningen och kontroller i dataregister.

Den omständigheten att en utlänning enligt 9 kap. 9 § första stycket utlänningslagen (2005:716) är skyldig att på begäran av en polis visa upp pass eller andra handlingar, innebär inte att han eller hon också är skyldig att bära pass eller andra handlingar med sig.

Med utlänning avses den som inte är svensk medborgare.

2 § Vid kontroll ska utlänningen informeras om skälen för och syftet med kontrollen.

Allmänna råd

Det bör observeras att när inre utlänningskontroll utförs gäller, i likhet med andra polisingripanden, de allmänna principerna för polisingripanden som finns angivna i 8 § polislagen (1984:387). Det är därför angeläget att kontrollen genomförs med minsta möjliga intrång i utlänningens frihet och integritet och att de olägenheter som kan följa av kontrollen står i proportion till dess syfte.

När en utlänning kontrolleras är det viktigt att han eller hon behandlas med humanitet och värdighet. När det gäller en utlänning under 18 år bör särskilt beaktas vad hänsynen till dennes bästa kräver.

Den som genomför en kontroll bör uppträda lugnt, hövligt och hänsynsfullt och på ett sätt som inger förtroende och aktning hos den som kontrolleras.

3 § Den inre utlänningskontrollen ska inriktas mot att

1. övervaka att utlänningar inte vistas eller arbetar här i landet utan att uppfylla föreskrivna villkor, och
2. efterspana utlänningar för vilka det finns ett beslut om avvisning eller utvisning som ska verkställas.

4 § Inre utlänningskontroll ska bedrivas över hela det svenska territoriet och vara en integrerad del av Polisens olika verksamhetsgrenar.

Allmänna råd

Polismyndigheten bör i sin verksamhets- och personalplanering beakta behovet av inre utlänningskontroll. Den inre utlänningskontrollen är en viktig kompensatorisk åtgärd för avskaffandet av gränskontrollen mellan de länder som deltar i det operativa Schengensamarbetet. För att upprätthålla den fria rörligheten för personer inom Schengenområdet är det viktigt att utlänningskontroll sker i hela landet.

Inre utlänningskontroll är en arbetsuppgift som alla poliser bör kunna utföra och därför bör polismyndigheten särskilt beakta behovet av utbildning inom utlänningsrättens område.

5 § Inre utlänningskontroll får, enligt 9 kap. 9 § tredje stycket utlänningslagen (2005:716), ske endast om det finns grundad anledning att anta att utlänningen saknar rätt att uppehålla sig här i landet eller om det annars finns särskild anledning till kontroll.

Allmänna råd

Bestämmelsen innehåller två situationer när inre utlänningskontroll får genomföras. Rekvisitet grundad anledning att anta bör uppfattas så, att en inre utlänningskontroll får företas endast efter en helhetsbedömning av föreliggande objektiva omständigheter grundade på den enskilde polismannens iakttagelser, spaningsuppgifter, underrättelseuppslag, tips eller annan tillförlitlig information. Utlänningens uppträdande och umgänge kan vara en omständighet som i vissa fall kan ge anledning att anta att han eller hon inte har rätt att uppehålla sig i landet. Inre utlänningskontroll får inte genomföras enbart på grund av att en person har ett utseende som uppfattas som utländskt eller på grund av hans eller hennes språk eller namn.

Kriminalunderrättelser eller annan information kan utgöra underlag för polismyndigheten att sammanställa välgrundade profiler. Sådana profiler kan, ensamma eller tillsammans med andra omständigheter, motivera kontroll av en utlänning under förutsättning att de ger grundad anledning att anta att utlänningen saknar rätt att uppehålla sig i landet.

Rekvisitet ”annars finns särskild anledning till kontroll” bör kunna tillämpas när det finns anledning att kontrollera identiteten på en utlänning i samband med t.ex. ett frihetsberövande eller en brottsutredning. Vid fordons- och förarkontroll kan inre utlänningskontroll ske i samband med att förarens identitet och rätt att framföra fordonet kon-

trolleras. Vid en sådan kontroll bör även en passagerare i ett fordon bli föremål för inre utlänningskontroll om det föreligger objektiva omständigheter som ger grundad anledning till kontroll.

6 § En inre utlänningskontroll ska dokumenteras beträffande grunden, tidpunkten och platsen för kontrollen, vem eller vilka som kontrollerats och vem som utfört kontrollen. Dokumentation ska ordnas på ett sådant sätt att det i efterhand lätt går att få fram uppgifterna.

Om det vid kontrollen framkommer nya uppgifter rörande utlännings namn, födelsetid, medborgarskap eller annan relevant information ska detta antecknas och berörda myndigheter underrättas.

Underrättelser från andra myndigheter

7 § Polismyndigheten ska bevaka att andra myndigheter fullgör sin skyldighet enligt 7 kap. 1 § utlänningsförordningen (2006:97) att underrätta polismyndigheten om utlännings vistelse m.m. i Sverige. För sådan underrättelse ska polismyndigheten tillhandahålla berörda myndigheter formulär *Underrättelse om utlännings vistelse enligt 7 kap. 1 § utlänningsförordningen* (RPS 273.1).

Allmänna råd

För att säkerställa ett fullgörande av skyldigheten att underrätta polismyndigheten om utlännings vistelse m.m. enligt 7 kap. 1 § utlänningsförordningen (2006:97), bör polismyndigheten kontakta de underrättelseskyldiga aktörerna och informera om bestämmelsen och samtidigt försäkra sig om att de har tillgång till formuläret för underrättelse samt till vilken adress uppgifterna ska sändas.

8 § Polismyndigheten ska i samband med granskning av inkomna underrättelser enligt 7 kap. 1 § utlänningsförordningen (2006:97) undersöka om en utlännings vistelse har de tillstånd som föreskrivs och i de fall tillstånd saknas vidta erforderliga åtgärder.

Övrigt

Allmänna råd

Utöver inre utlänningskontroll bör Polisens uppgift att utreda brott, inklusive brott mot utlänningslagen beaktas. Denna arbetsuppgift kan utföras både vid in- och utresa över yttre gräns och i anslutning till inre gräns likväl som på det svenska territoriet i övrigt.

En kontroll av en misstänkt person under en förundersökning görs ytterst i syfte att lagföra den misstänkte för brottet. Om en kontroll görs eller straffprocessuella tvångsmedel enligt 24–28 kap. rättegångsbalken används under en förundersökning med anledning av misstanke om brott, är det inte att betrakta som en inre utlänningskontroll och inte heller som personkontroll vid in- och utresa över svensk gräns.

Allmänna råd

Polismyndigheten bör i lokala föreskrifter meddela de ytterligare bestämmelser som behövs för tillämpningen av denna författning. De lokala föreskrifterna bör reglera t.ex. utbildning, dokumentation och hur arbetet med inre utlänningskontroll bör integreras i Polisens olika verksamhetsgrenar.

Denna författning träder i kraft den 1 juli 2011, då Rikspolisstyrelsens föreskrifter för polisens befattning med den inre utlänningskontrollen (RPSFS 1986:3, FAP 273-1) ska upphöra att gälla.

På Rikspolisstyrelsens vägnar

BENGT SVENSON

Hans Pont
(Rikskriminalpolisen)